

«I Tømtas regi blir ekstraktet fra denne eviggjeldende moralfortellingen en blanding av hip 1970-tallsfølelse og en visuell, teknologisk nyvinning.

Mode Steinkjer anmelder «Pinocchio». Side 28

Vant konkurranse om beste historiske manus: Trond Skeie forteller historien om en norsk adelsmanns undergang i ny bok.

Solstads favorittthistorie

«Lysende skrivekunst», mente Dag Solstad, da den unge historikeren Tore Skeie vant Spartacus forlags historiekonkurranse i fjor. Nå har han gjort historien ferdig.

■ BERNT ERIK PEDERSEN
■ ERIK NORRUD (foto)

– De gode fortellingene er ofte ikke det viktigste for norske historikere. Jeg ville fortelle historien om Alv Erlingsson slik at leseren hele tida blir nysgjerrig på hva som skal skje på neste side, sier Tore Skeie (31).

Høsten 2008 ble han kåret til vinneren av Spartacus Forlags store manuskonkurranse om beste historiske fortelling. Skeie vant foran 25 andre historikere, med et 35-siders anslag til det som nå er blitt bok: «Alv Erlingsson: Fortellingen om en adelsmanns undergang».

Under historiestudiene på Blindern ble Skeie fascinert av skikkelsen Alv Erlingsson, og endte med å ta sin mastergrad på adelsmannen som levde mellom 1250 og 1290.

– Jeg kom over navnet hans

første gang i et oversiktsverk over norsk middelalderhistorie, og det var noe underlig over hvordan han ble omtalt, både her og i andre verk: Han ble framstilt som en eventyrfigur, en irrasjonell og merkelig personlighet, sier Skeie.

HENRETTET

I Alv Erlingsson fant Skeie en storslått historie om en mann som nådde toppen i datidas norske samfunn, men endte opp som fredløs, og til slutt ble offentlig torturert og henrettet. I historieskrivingen har han falt mellom to stoler, mener Skeie:

– Framstillingen av norsk middelalderhistorie ble formulert på 1800-tallet som en del av et nasjonsbyggende prosjekt, som en stor fortelling der konger og dronninger spilte hovedrollene. I slike historiske rammer passet ikke skikkelser som Alv

Erlingsson inn, sier Skeie.

– Han var en mektig norsk adelsmann, en representant for en samfunnsmodell som gikk under – med ham forsvant et av Norges siste uavhengige adelshus, sier Skeie.

– På hans tid var det norske lederskapet svakt, kongen var et barn. Da det norske kongedømmet havnet i konflikt med ytre fiender, ble Alv Erlingsson løftet fram som en som kunne lede kongens krig. Han var en selvstendig politisk aktør som kunne være både kongens mann, og handle på egne vegne. Balanseringen var uhyre vanskelig, det var fort å trå feil, og da gikk det veldig galt.

SOM EN HOLLYWOOD-FILM

– Historisk-politisk er Alv Erlingsson interessant. Det viktigste for meg var likevel at dette er en god historie, som tatt

ut av en Shakespeare-tragedie, eller en Hollywood-film: En mann som griper en sjanse til makt, oppnår stor suksess, men blir fanget i et spill, og så går det spektakulært til helvete, sier Skeie.

Juryen i Spartacus-konkurransen, med Dag Solstad i spissen, karakteriserte Trond Skeies arbeid som «en fortellermessig prestasjon». Solstad har selv studert historie, og ett av temaene i Solstads «Roman 1987» er de historiefaglige problemene ved å skrive om middelalderen.

– Solstad leste og kommenterte manuset mitt. Jeg ble overrasket over tilbakemeldingene hans: De gikk i liten grad på det språklige, som jeg hadde ventet, men mest på historiske opplysninger på detaljnivå. Solstad er åpenbart en historiekundig mann, sier Skeie.

«Dette er som tatt ut av en Shakespeare-tragedie, eller en Hollywood-film.»

Trond Skeie, historiker.

ANBEFALT AV

GØRIL GROV Sjørdal

Ny programleder i «Språkteigen», NRK P2

BOK
«Reiser mellom språk»
Rolf Theil

BOK
«Fragile Things»
Neil Gaiman

– Som fersk programleder i «Språkteigen» har jeg hovedsakelig lest bøker om språk i det siste. En som fascinerte meg veldig var «Reiser mellom språk» – med undertittelen «Skyformasjonene på San Franciscos sørhimmel i grålysninga 30. april 1882 og grunnene til at vi ikke har sett dem på dei». Den er skrevet av Rolf Theil, som er professor i lingvistikk ved Universitetet i Oslo. Den handler blant annet om hvordan språk låner fra hverandre – «ketsjup» er et ord fra indonesisk, for eksempel – og hvordan man løser ting på andre språk. Det er mange andre måter å kommunisere på utover det vi er vant til innenfor indoeuropeiske språk. En lærerik og underholdende bok.

– For rekreasjon leser jeg for tida «Fragile Things» av Neil Gaiman. Tegneserien hans Sandman har alltid fascinert meg. Dette er en novellesamling med bisarre historier som du kan lese før du legger deg. Så får du rare drømmer.

VIL HEDRE SCHØNEMANN:

Oslo Nye Teater ønsker å hedre folkekjære Aud Schønemann ved å reise en skulptur av henne utenfor teatret. Billedhogger Nina Sundbye er allerede i gang med å lage skulpturen. (ANB-NTB)